

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 279/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Veselým, advokátska kancelária, Mierová 1, Veľký Krtíš, pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo/118/2013 z 21. apríla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo/118/2013 z 21. apríla 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 22. septembra 2009 sa ■■■■■, ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■ (ďalej aj „navrhovatelia“) domáhali proti sťažovateľovi ako odporcovi zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. ■■■■■ a prikázania týchto nehnuteľností do podielového spoluvlastníctva navrhovateľov. Zmeneným návrhom z 15. decembra 2011 navrhovatelia žiadali predmetné nehnuteľnosti prikázať do výlučného vlastníctva navrhovateľky v 1. rade s tým, aby jej bola uložená povinnosť vyplatiť odporcovi z titulu spoluvlastníckeho podielu sumu 11 412,33 €. Navrhovatelia v 2. až 4. rade náhradu za svoj spoluvlastnícky podiel nežiadali.

Okresný súd prvým výrokom rozsudku č. k. 20 C/162/2009-293 z 19. januára 2012 zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania (t. j. navrhovateľov aj sťažovateľa) k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k. ú. ■■■■■ tak, že všetky nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva navrhovateľky v 1. rade, ktorú zaviazal vyplatiť sťažovateľovi z titulu náhrady za spoluvlastnícky podiel sumu 11 412,33 € v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia. Druhým výrokom citovaného rozsudku okresný súd rozhodol, že *„Navrhovatelia v 2/, v 3/ a v 4/ rade sa náhrady za spoluvlastnícky podiel vzdali“*.

Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 17 Co/131/2012-357 z 12. septembra 2012 prvý výrok rozsudku okresného súdu týkajúci sa merita veci potvrdil. Druhý výrok rozsudku okresného súdu krajský súd zmenil tak, že *„navrhovateľka 1/ nie je povinná poskytnúť navrhovateľom v 2/ až 4/ rade náhradu za spoluvlastnícky podiel“*.

Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol ako procesne neprípustné podľa § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP, pričom prípustnosť dovolania nezistil ani danosťou niektorej z vád konania podľa § 237 OSP.

S takýmto záverom najvyššieho súdu sa sťažovateľ nestotožňuje a v sťažnosti vyjadruje presvedčenie, že *„v konaní odvolacieho súdu bola splnená podmienka prípustnosti dovolania a súd odňal sťažovateľovi právo na súdnu ochranu a porušil tak sťažovateľovo základné právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici vykazuje známky svojvôle a v časti odôvodnenia rozhodnutia je jeho výklad pochybný a výsledkom takéhoto odôvodnenia je formalistický prístup, kde sa súd arbitrárne priklonil na stranu jednej zo sporových strán oproti druhej bez toho, aby jeho rozhodnutie malo rozumný základ v obsahu spisu a poskytovalo rozumné vysvetlenie toho, čo bolo medzi sporovými stránkami pochybné.“* V tejto súvislosti najvyššiemu súdu vytýka, že *„porušil základné a ľudské právo sťažovateľa tým, že mu uprel právo konať pred súdom tým, že dovolanie odporcu odmietol a nezaoberal sa vecou samou“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/118/2013 z 21. apríla 2015 bolo porušené jeho základné právo *„na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR“* a právo *„na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a základných slobôd“*, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil (bližšie neoznačenému všeobecnému súdu, pozn.) na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 20 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že napriek tomu, že sťažovateľ je v konaní pred ním zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ktorý koncipoval aj predmetnú sťažnosť, pričom tohto právneho zástupcu viackrát upozornil na to, že predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia toho-ktorého základného práva alebo slobody v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí vyplývajúcich z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 53 zákona o ústavnom súde, petit nie je vymedzený jasne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby bolo možné jednoznačne určiť východisko pre rozhodnutie ústavného súdu o predloženej sťažnosti.

Zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] pritom vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen číselným a slovným označením príslušných článkov a odsekov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo, t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady (II. ÚS 117/05).

Nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podaní sťažovateľov ústavný súd nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút

povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 789/09, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 280/2013).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd ustálil, že predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo/118/2013 z 21. apríla 2015, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa.

S takýmto záverom najvyššieho súdu však sťažovateľ nesúhlasí a v sťažnosti vyjadruje presvedčenie, že hoci v jeho prípade bola splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, najvyšší súd mu „*uprel právo konať pred súdom tým, že jeho dovolanie odmietol a nezaoberal sa vecou samou*“.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu však vyplýva aj to, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľa. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci.

Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo. Jedným z takých dôvodov je aj odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP. Ak účastník konania splní predpoklady vyžadované zákonom na poskytnutie ochrany v mimoriadnom opravnom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodu na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní (II. ÚS 249/05, III. ÚS 171/06 III. ÚS 307/07, III. ÚS 240/09).

Právo na súdnu ochranu sa však v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 OSP.

Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch (m. m. I. ÚS 145/2010).

Ústavný súd v minulosti viackrát judikoval, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, avšak nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone.

Preskúmaním odôvodnenia napadnutého uznesenia ústavný súd zistil, že najvyšší súd osobitne reagoval na sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd však dospel k záveru, že *„nie je opodstatnená námietka odporcu týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo toto rozhodnutie vyhovuje požiadavkám vyplývajúcim z § 157 ods. 2 v spojení*

s ustanovením § 167 ods. 2 a § 211 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom konania, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo na otázky zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva účastníkov konania k predmetným nehnuteľnostiam... Okolnosť, že tieto odpovede odporcu neuspokojujú, neznamena, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek odporcu...“. Keďže v danom prípade prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z § 238 OSP a najvyšší súd nezistil ani danosť niektorej z väd konania podľa § 237 OSP, dovolanie sťažovateľa podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP odmietol.

Ako z uvedeného vyplýva, najvyšší súd sa neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok odvolacieho súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, a to nielen so zreteľom na uplatnený dovolací dôvod, ale aj ďalšie vady konania, ktoré však nezistil, preto následne sformuloval svoj právny záver o neprípustnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol zákonom predpokladaným spôsobom. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože najvyšší súd zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú ústavne udržateľné.

Keďže v danom prípade neexistuje žiadna príčinná súvislosť medzi námietkou porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konaie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd jeho sťažosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. mája 2016